

Esnäist. tote 27/6.4.1983

TURKU (MAARIA), JÄKÄRLÄ

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 31.3.-10.9.1982

Vare ry.

Kunta : Turku (ent. Maaria)

Kylä : Niuskala

Tila : RN:o 3¹⁰

Maanomistaja : rva Maire Taami, Niuskala; puh. 921-381706

Peruskarttalehti : 1044 10 LIETO

Kaivausalueen koordinaatit : x= 6713 91

y= 574 75

z= 38,5-39

Löydöt : TYA 208:1-

Aikaisemmat löydöt : KM 4897, 4964, 5105, 5158, 5583, 5873, 5910,

6124, 6365, 6659, 6943, 8002, 8060, 8061, 8062, 8063, 8064,

8292, 8344, 8782, 8978, 15281, 15282, 15283, 15284

TYA 93:1-9, 95:1-146, 194:1-270

Lappeenrannan museo 278a-e

Paimalan kansakoulun kok. n:ot 3 ja 17

Aikaisemmat tutkimukset : Cederhvarf 1907, 1910, 1911, Tallgren

1908, 1912, 1913, Äyräpää 1915, 1922, Pälssi 1922,

Kampman 1922, Varén 1922, Nordman 1922, Tuovinen

1977, Kaskinen 1981

Liitteet : 1 karttaliite

3 valokuvaaliitettä

12 karttaliitettä

Vare ry:n valokuvat on numeroitu TYA:n arkistoon numeroilla

6151-6190

Turun yliopiston arkeologian yhdistyksen Vare ry:n toimesta ja arkeologian oppiaineen myötävaikutuksella jatkettiin Turun (Marian) Jäkärän kivikautisen asuinpaikan kaivauksia syksyllä 1982. Kohteeksi valittiin kaksi erillistä aluetta v:n 1981 alueen vieressä Niuskalan kylään kuuluvan hiekkakuopan laidalla. (Ks. I. Kasikisen kaivauskertomusta v:lta 1981, jossa myös lähempi kuvaus alueesta ja asuinpaikan löytöhistoriasta.) Nyt kaivetut alueet rajoittuvat molemmat v:n 1981 alueeseen ja noudattavat samaa koordinaatistoa. Piintopisteenä käytettiin v:n 1981 pistettä, jonka absoluuttinen korkeus on 37,32 m mpy.

Luoteinen alue, raudit A-3/4-7, sijaitsee v:n 1981 alueesta luoteeseen, hiekkakuopan ja Karhunojentien välissä. Noin 5 cm paksun turve- ja lyijyhietakerroksen alta esille tulleen punaruskean kulttuurimaan alkamiskorkeudeksi saatiin n. 38,9-39,1 m mpy. Toisessa kerroksessa tuli ruutujen A/4-5 rajalla esiin liesikiveystä. Liesi oli soikeahko, kooltaan n. 100 x 80 cm ja koostui n. 15 cm kokoisista kivistä. Lieden hajanainen kiveys oli kahdessa kerroksessa ja hyvin harvakivisessä keskustassa oli tumma nokimaakerros. Samassa tasossa oli alueella hajallaa pikkukiviä, jotka eivät kuitenkaan muodostaneet mitään rakenteita. Ruudin A/7 länsireunasta tuli ollut kerros nokimaata, joka ei kuitenkaan jatkunut seuraavaan tasoon asti.

Tasossa 3 oli edelleen lieden kohdalla nokimaata ja sen ympärillä hyvin tummaa punaruskeata kulttuurimaata.

Tasossa 4 lieden kohdalla ollut nokimaata muuttui epämääräiseksi läikäksi ja laajeni kohti koillista. Myös muualkaluueella alkoi tulla esiin nokimaaläikkiä, jotka jatkuivat alempiin kerroksiin. Nämä nokimaaläikät eivät kuitenkaan, hiekkakuopan reunalla olevia lukuunottamatta, muodostaneet selviä kuopanteita. Tasossa 4 alueen keskiosa muuttui lähes puhtaaksi hiekaksi ja ruudussa 3/4 ilmaantuivat myös ensimmäiset merkitpohjalla olevasta savikerroksesta tasossa 38,7 m mpy. Kulttuurimaa rajoittui lähinnä alueen itäreunaan ja lounaiskulmaan, joskin myös keskellä oli vielä joitakin kulttuurimaaläiskä.

Tasossa 5 puhtaan hiekan alue oli yhtenäisempi ja ruutujen A-3/6-7 rajalla, hiekkakuopan reunalla oleva kulttuurimaa ja noen sekainen alue selkiytyi (hiekkakuopan leikkauksessa oli täällä kohdalla selvä nokimaakuopanne).

Tasossa 6 oli luoteinen alue jo lähes kokonaan puhtaasta hiekkaa.

Ruutujen 6 ja 7 rajalla hiekkakuopan reunalla oli jäljellä tumma kulttuurimaa-alue, jonka keskusta oli noensekainen. Keskeltä tätä kuoppaa tuli tasossa 38,4 m mpy esille epämääräisen muotoinen, n. 30 x 40 cm laaja kiveys. Kiveys, jonka keskellä oli hyvin niukasti nokimaata, oli n. 60 cm alempana kuin ruutujen A/4-5 liesi. Kiveyksen länsi- ja kaakkoissivulla, nokimaa-alueen rajalla oli kaksi n. 20-30 cm laajaa punamultaläikkää. Myös ruudun B/4 kaakkoiskulmasta, läheltä hiekkakuopan reunaa tuli esille tasossa 38,5 m mpy hyvin tumma nokimaakuoppa, jonka keskellä oli kolme n. 10 cm kokoista, pinnaltaan rikkoutunutta kiveä. Tasossa 6 puhtaan hiekan seassa näkyi 38,4-38,6 m korkeudella mpy alueen pohjalla oleva tulvasavikerrostuma; kummankin nokimaakuopan pohja ulottui suunnilleen tasolle 38,0 m mpy.

Kaakkoinen alue, joka rajoittui v. 1981 kaivetun alueen itäreunaan, käsitti ruudut D-F/I-III. Turve- ja lyijyrietakorroalueella oli hyvin epätasainen paksuuden vaihdellessa 5 cm:stä 20 cm:iin. Rinne laskeutui tällä kohdalla loivasti etelään korkeuseron ollessa kaivetulla alalla keskimäärin 40 cm. Kulttuurimaan pinta tuli esiin tasossa 38,8-39,05 m mpy.

Tasossa 2 tuli esille useita hajanaisia nokimaaläikkii. Kulttuurimaan vieri vaihteli voimakkaasti ja rajat olivat selviä, mutta eivät kuitenkaan muodostaneet mitään selväpiirteisiä alueita. Tasossa tuli myös esiin useita n. 10-30 cm kokoisia kiviä, jotka näyttävät muodostavan hajanaisen kaaren ruudun E/II itä- ja kaakkoispuolelle. Mitään selviä rakenteiden merkkejä alueella ei kuitenkaan havaittu.

Tasossa 3 tuli alueen keski- ja pohjoisosasta esille laaja puhtaan hiekan alue. Alueen kulmissa kulttuurimaa oli selvästi tummempaa kuin keskenmällä ja lounaiskulmasta, ruudun F/I alueelta tuli esiin nokimaaläikkä, joka jatkui tasoon 6 asti. Samoin ruudun E/III alueelta tuli esiin lähes musta, pyöreähkö nokimaa-alue.

Tasossa 4 keskustan puhtaan hiekan alue laajeni käsittämään jo noin puolet koko kaivausosalasta. Ruudun E/II alueella hiekkaa oli hyvin karkeata ja koko kaivaussyvyydeltään löydötöntä. Ruuduista D-E/II tuli tässä tasossa esille ensimmäiset merkit pohjan savikerroksesta tasossa 38,6 m mpy. Ruutujen D/II-III rajalta, alueen pohjoisreunasta tuli esille n. 40 cm pitkä pu-

nainen hiekkakivilaaka, jonka alapuolella oli nokimaakerros.

Tasossa 5 puhtaan hiekan ja kulttuurimaan alueet olivat erittäin sekaisät. Lounaiskulman nokimaa-alue oli pienentynyt noin 1 m² laajuiseksi. Ruudusta E/III ilmestyi uudelleen esille pyöreähkö nokimaa-alue ja saman ruudun eteläreunalta tuli esiin liesikiveys. Liesi oli noin 40 x 60 cm laaja, lähinnä suorakaitteen muotoinen ja koostui yhteensä kerrokseen asetetuista n. 20 cm kokoisista kivistä. Nokimaa lieden kohdalla oli hyvin tummaa. Lieden korkeudeksi mitattiin noin 38,4 m mpy. Ruudun F/III lounaisosasta tuli esille joitakin kiviä, joiden kohdalla maa oli punertavaa; kivien länsipuolella oli myös selvä punamultaläikkä. Toinen punamultaläikkä tavattiin ruudun E/I itäreunasta. Kaivausalueen kaakkoisosasta tavattiin tältä tasolta hyvin runsaasti rapautunutta keramiikkaa ja ruudun F/III kaakkoiskulmasta kielimäisen idolin katkelma.

Taso 6 muodostui lähes kokonaan puhtaasta hiekasta ja savikerroksesta. Nokimaata, kulttuurimaata ja punamultaa oli vielä ohuina läiskinä alueen lounais- ja kaakkoisosissa.

Esineistö koostui iskoksista, huonokuntoisesta keramiikasta sekä kiviesineiden (pätasiassa hioimien ja talttojen) katkelmista; yhtään ehjää esinettä ei v:n 1982 kaivauksissa löydetty. Myös keramiikan laatu oli kauttaaltaan huonompaa kuin v:n 1981 kaivausten yhteydessä. Kaakkoisen alueen kaakkoiskulmasta tuli 5. tasolta kielimäisen idolin katkelma.

Irtolöytönä saatiin hiekkakuopan itäreunalta, läheltä v:n 1977 kaivauspaikkaa (ks. T.Tuovisen kaiv.kert. 1977, TYA arkisto)

A-tyypin nuorakeramiikan pala. Kyseessä on reunapala, joka näyttää olla peräisin samasta astiasta kuin v. 1977 löydetty vastaavanlainen reunapala.

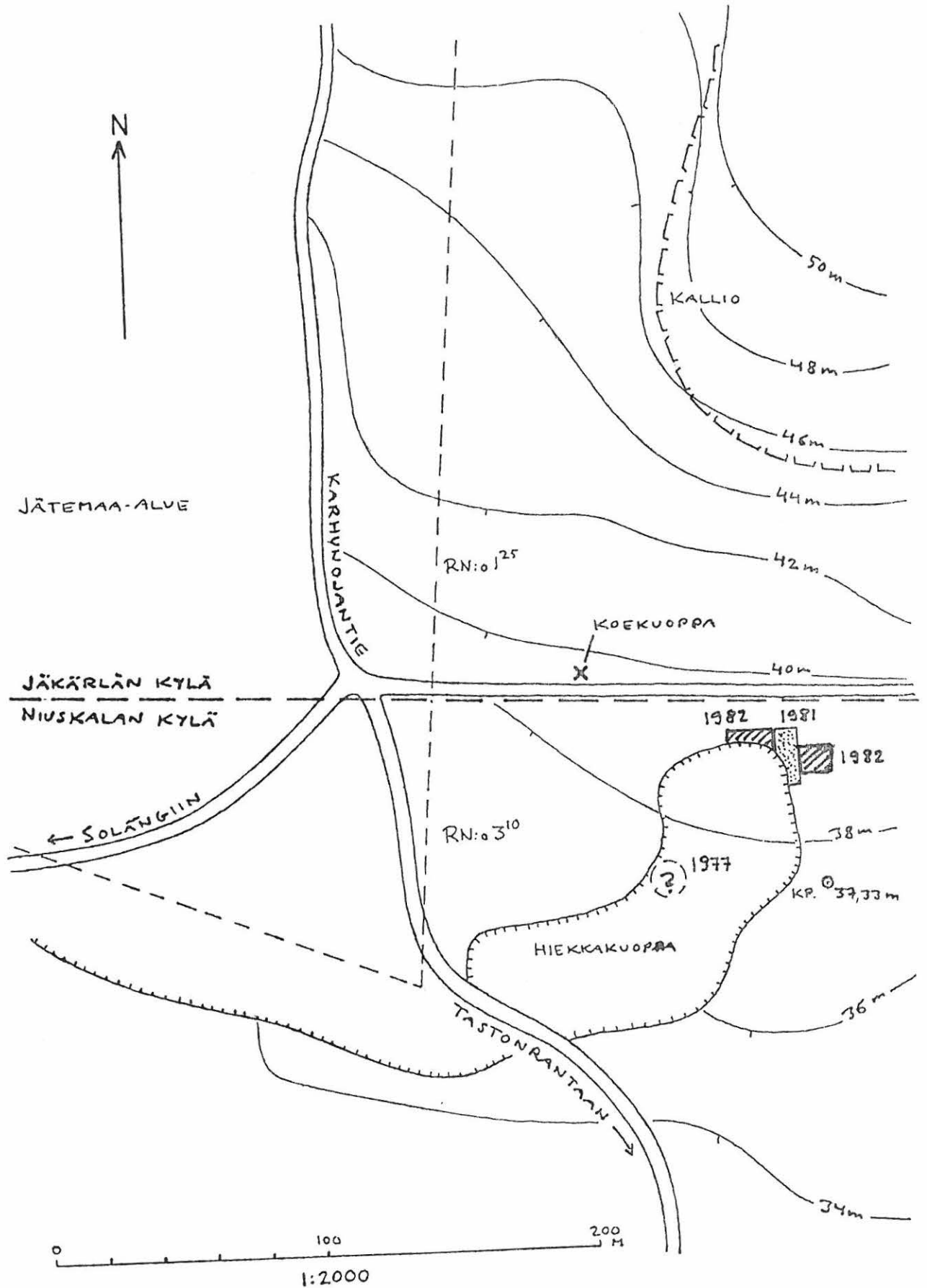
Turussa 27.3.1983

Ilkka Kaskinen

Unto Salo
prof., kaivausten valvoja

Ilkka Kaskinen
kenttätöiden johtaja

TURKU (MAARIA), JÄKÄRLÄ 1981-1982

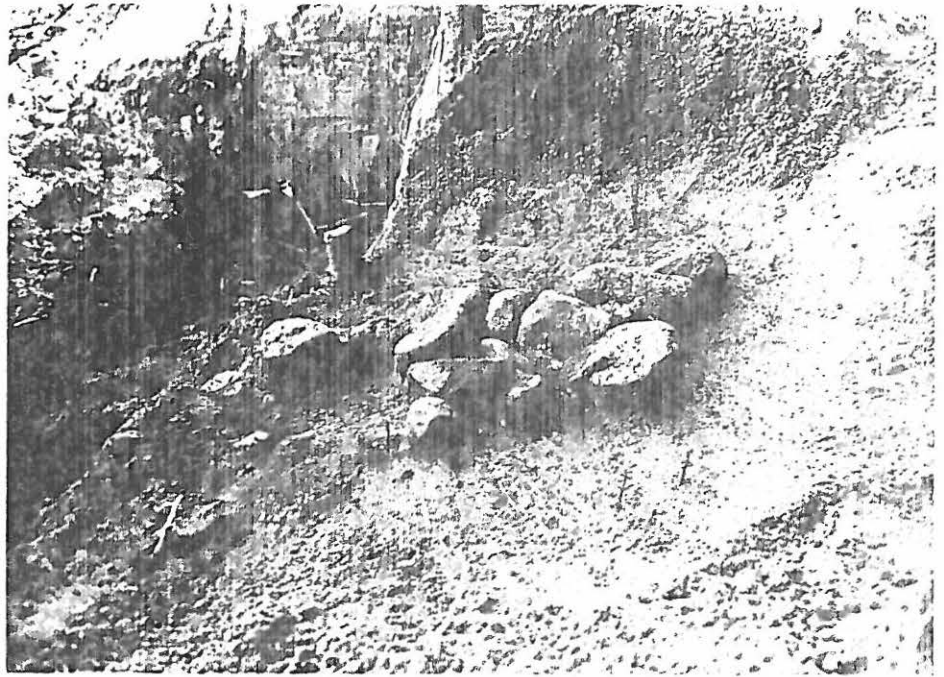

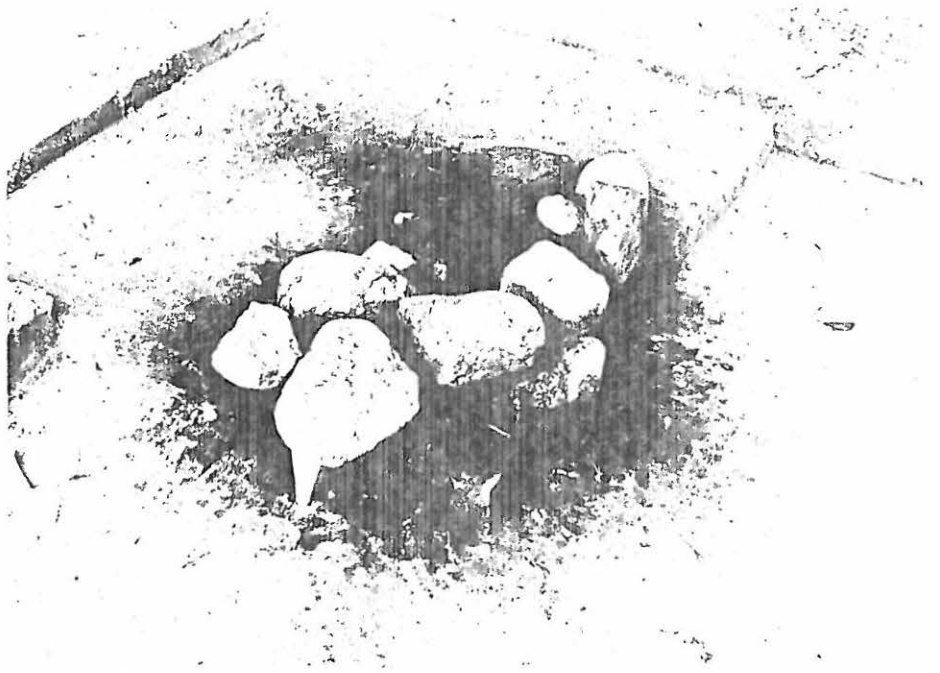
TYA 6161 . Luoteinen alue
tasossa 2 p 3. Kuvattu
itäläkkösta.

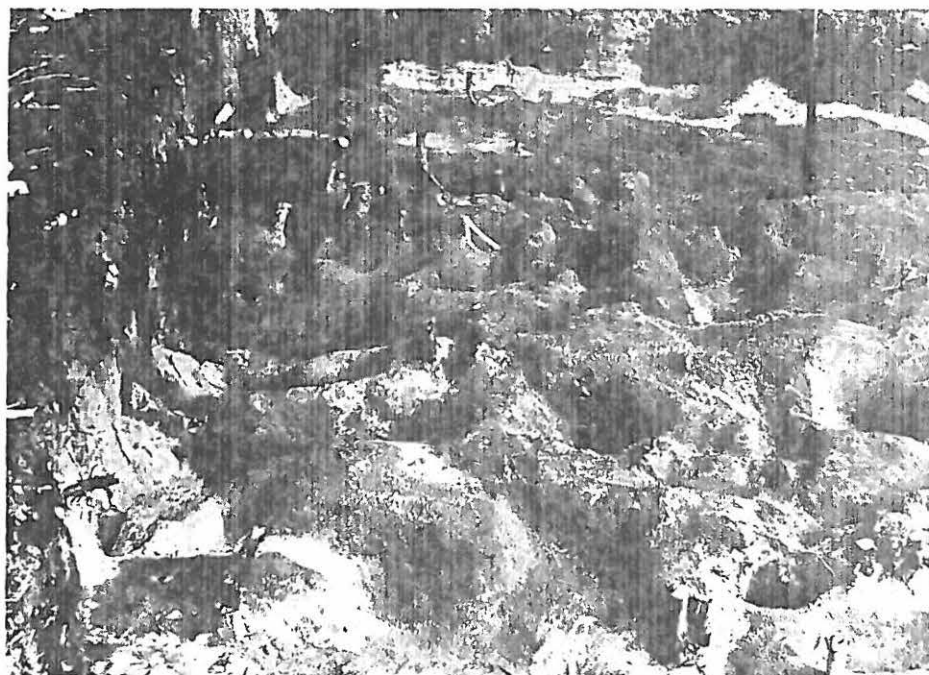
TYA 6153 . Runtujen A/4-5
liesi tasossa 2. Kuvattu
kälkösta.

TYA 6180 . Kiveys rundurissa A/5-7
tasossa 6. Kuvattu idästä.

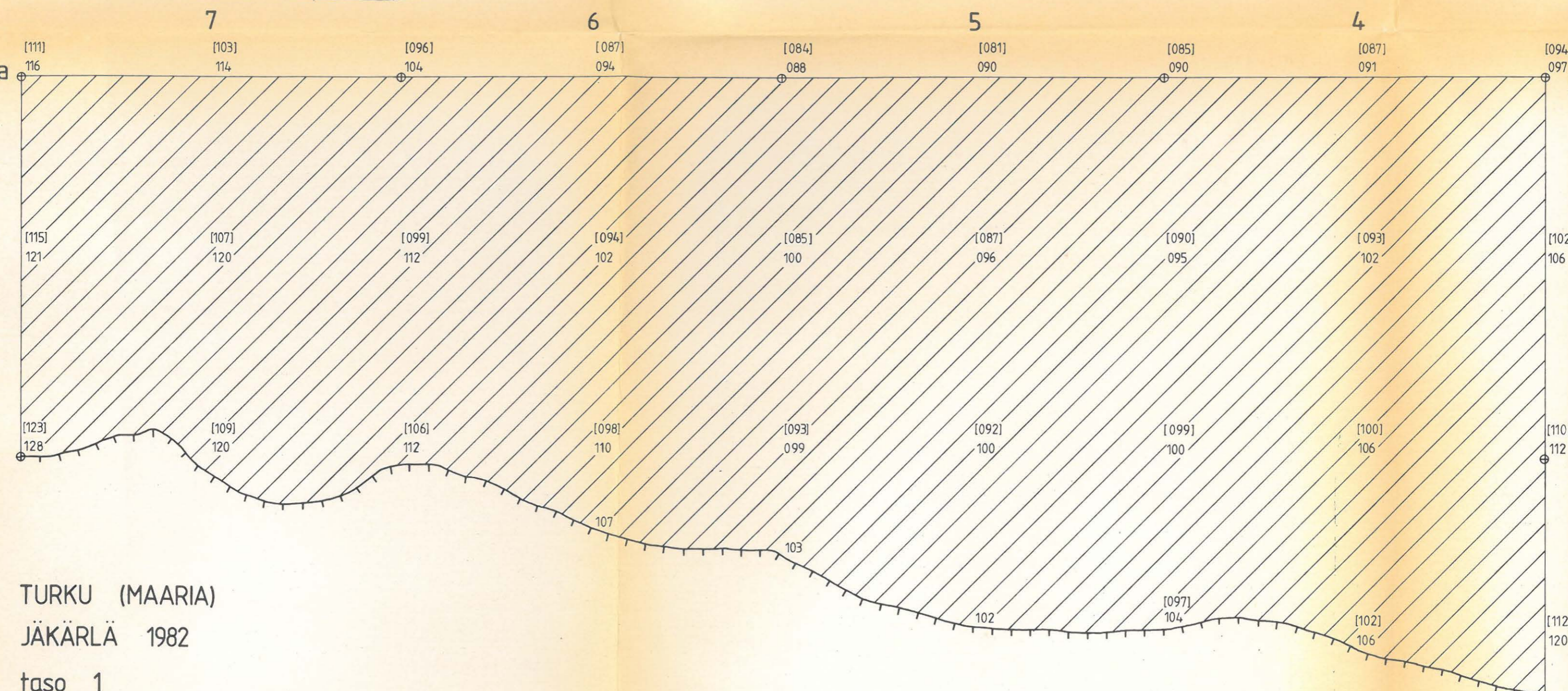
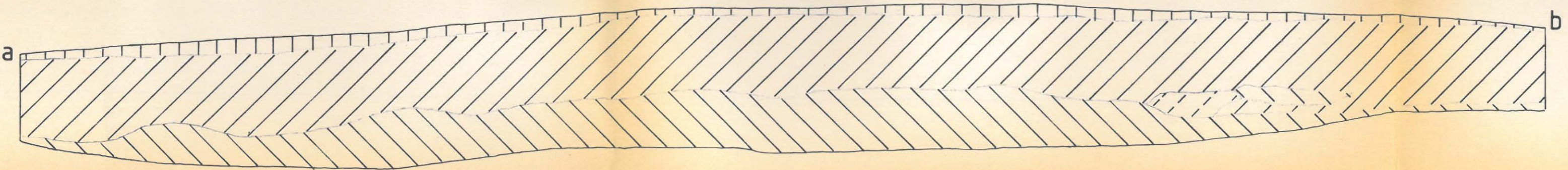
TYA 6175 . Rundun E/III liesi tasossa
5 (lerkkäns kerrosta 5). Kuvattu lou-
nasta.

TYA 6176 . Kaakkoisen alueen pohjoisosaa kuvattuna linnestä. Tasossa 6 oleva savikerrostuma.

TYA 6190 . Luoteinen alue ennallistettuna.

TURKU (MAARIA)

JÄKÄRLÄ 1982

taso 1

vl 275

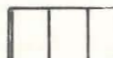
kp 37,33

[100] pintavaaitusluku

106 tason 1 vaaitusluku

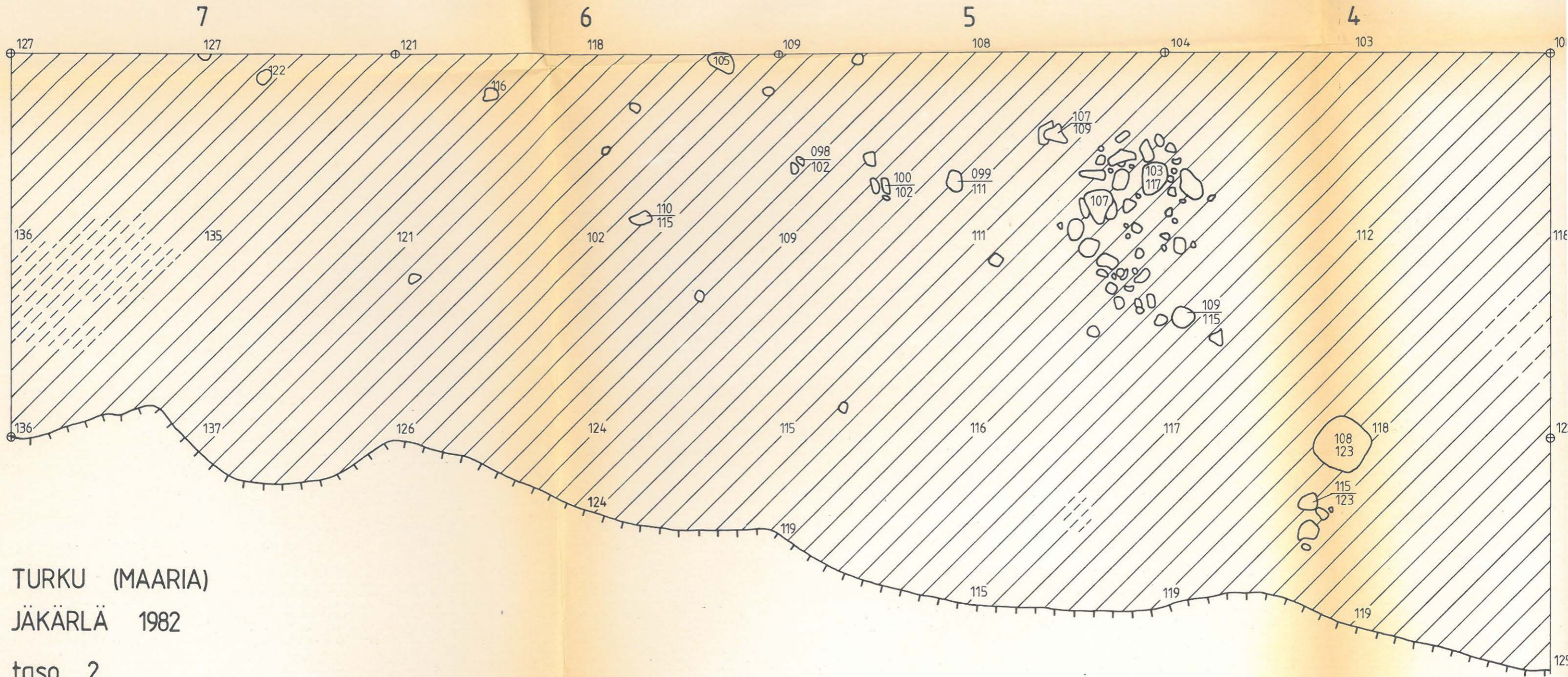
 kulttuurimaa

 hiikkakuoppa

 turve ja lyijyhietta

 puhdas hiekka

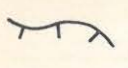

TURKU (MAARIA)

JÄKÄRLÄ 1982

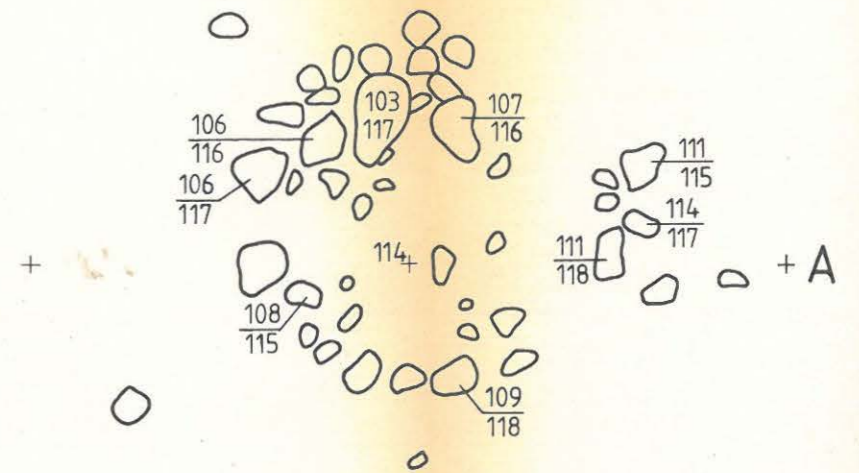
taso 2

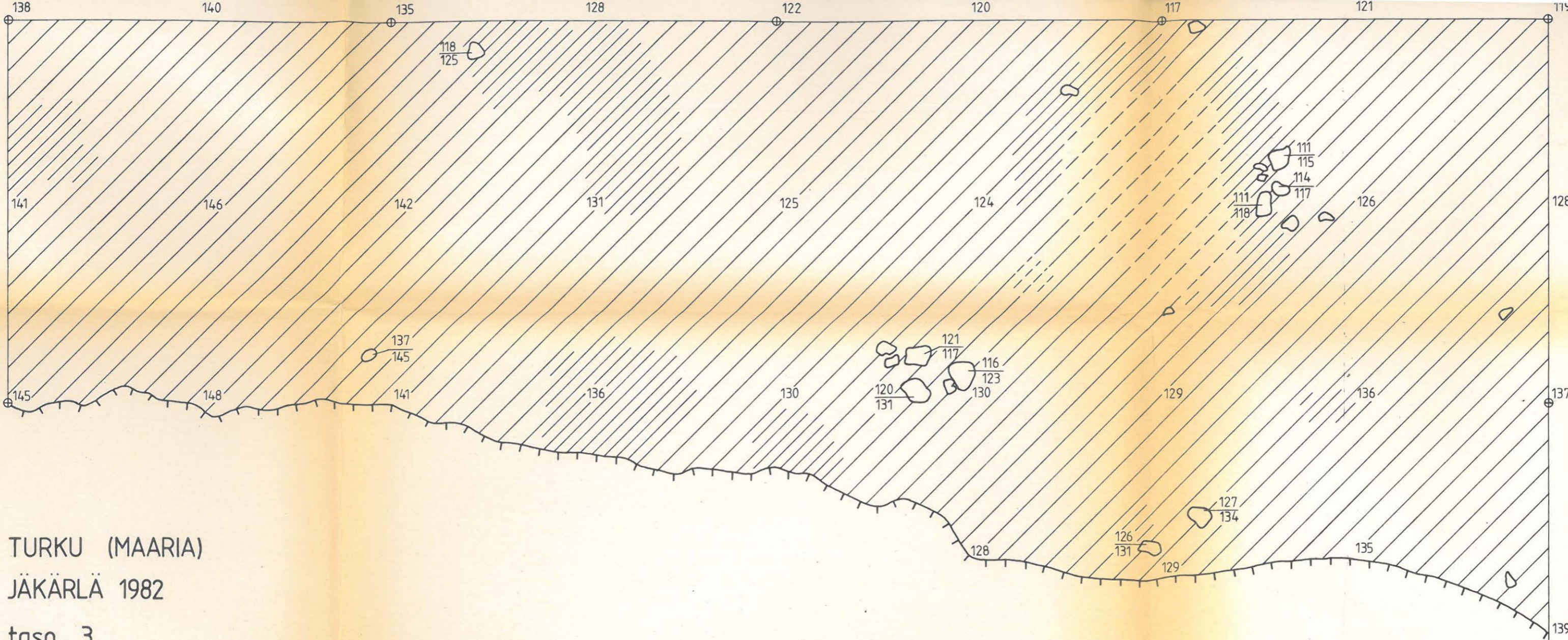
vl 275

kp 37,33

- 124 tason 2 vaaitusluku
- kulttuurimaa
- likamaa/nokimaa
- hiekkakuoppa
- kivi

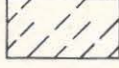

taso 2a

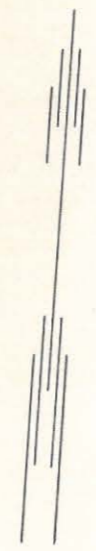

TURKU (MAARIA)
 JÄKÄRLÄ 1982

taso 3
 vl 275
 kp 37,33

- 146 tason 3 vaaitusluku
- kulttuurimaa
- likamaa/nokimaa
- hiekkakuoppa
- kivi

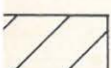
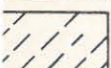

MK 1: 20

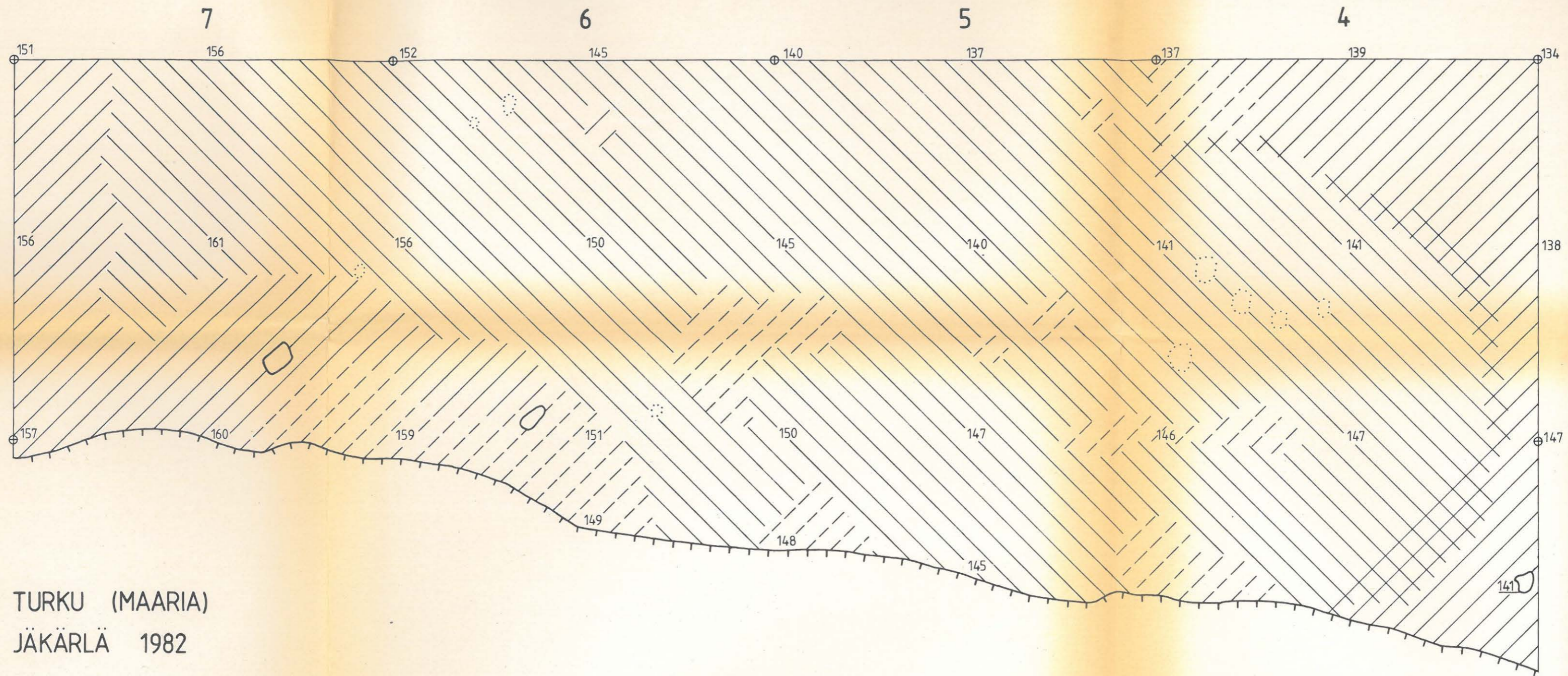
TURKU (MAARIA)
 JÄKÄRLÄ 1982

taso 4
 vl 275
 kp 37,33

- 147 tason 4 vaaitusluku
- kulttuurimaa
- likamaa/nokimaa
- puhdas hiekka
- savi
- hiekkakuoppa
- kivi

0 1m

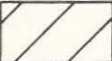
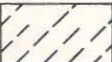
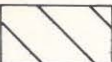

TURKU (MAARIA)
 JÄKÄRLÄ 1982

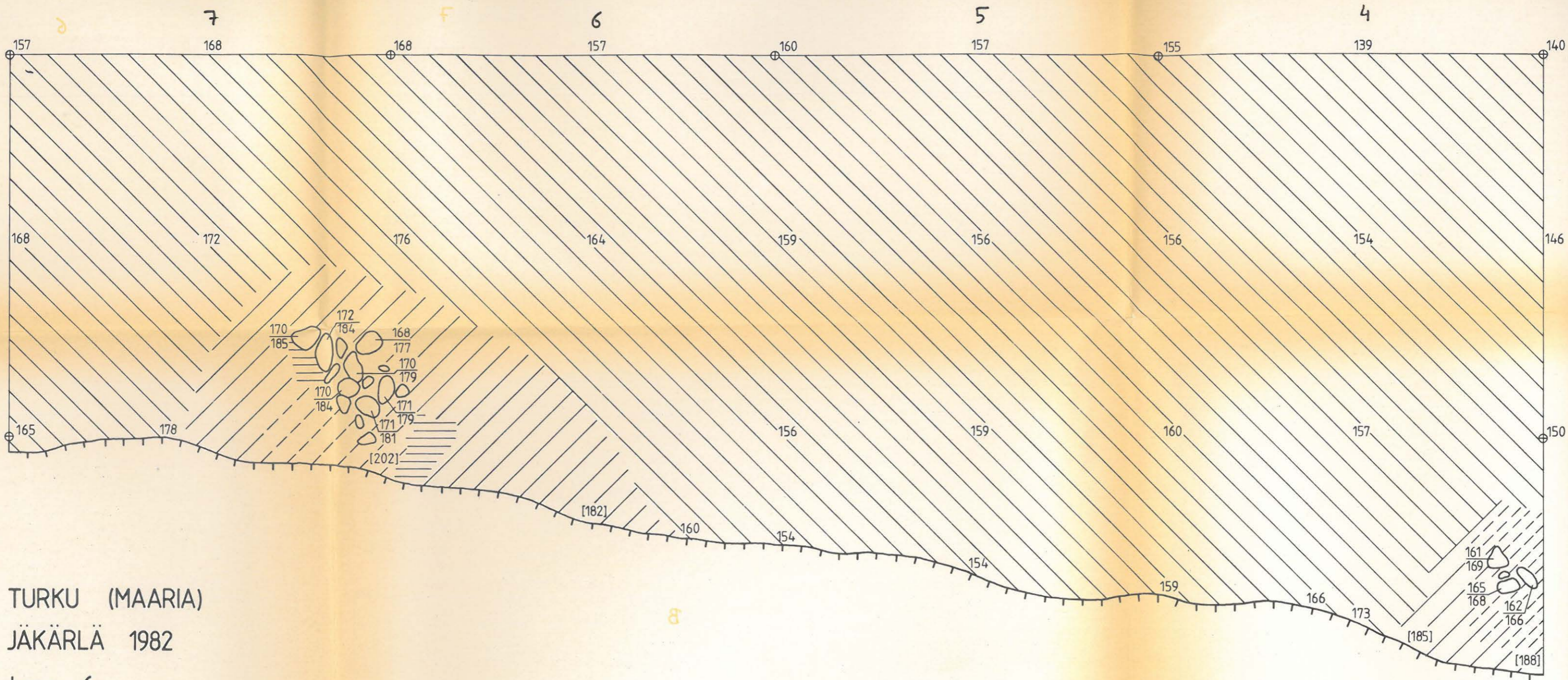
taso 5

vl 275

kp 37,33

- 156 tason 5 vaaitusluku
- kulttuurimaa
- likamaa/nokimaa
- puhdas hiekka
- savi
- hiekkakuoppa
- kivi

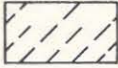

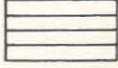

TURKU (MAARIA)

JÄKÄRLÄ 1982

taso 6

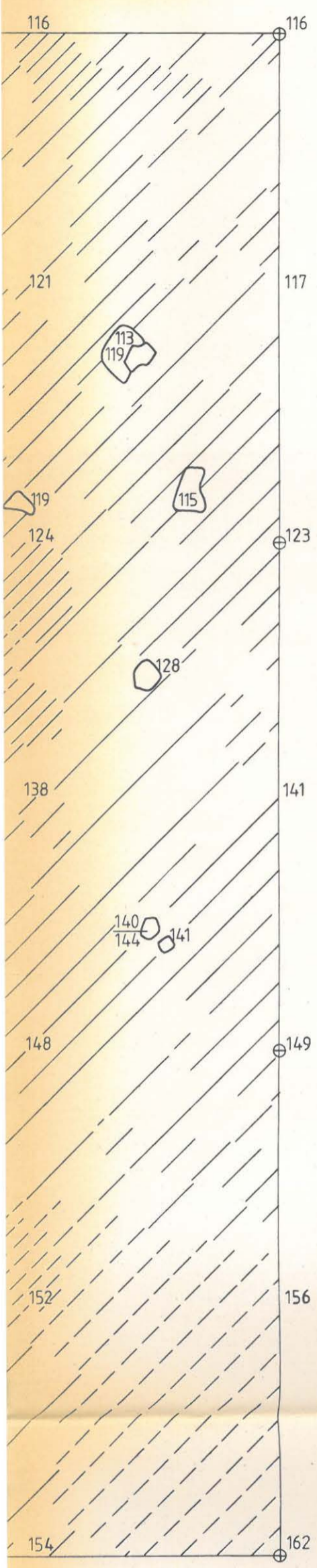
vl 275

kp 37,33

- [202] pohjaluku (taso 7)
- 172 tason 6 vaaitusluku
- kulttuurimaa
- likamaa/nokimaa
- puhdas hiekka
- punamulta
- hiekkakuoppa
- kivi

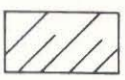
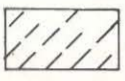

MK 1: 20

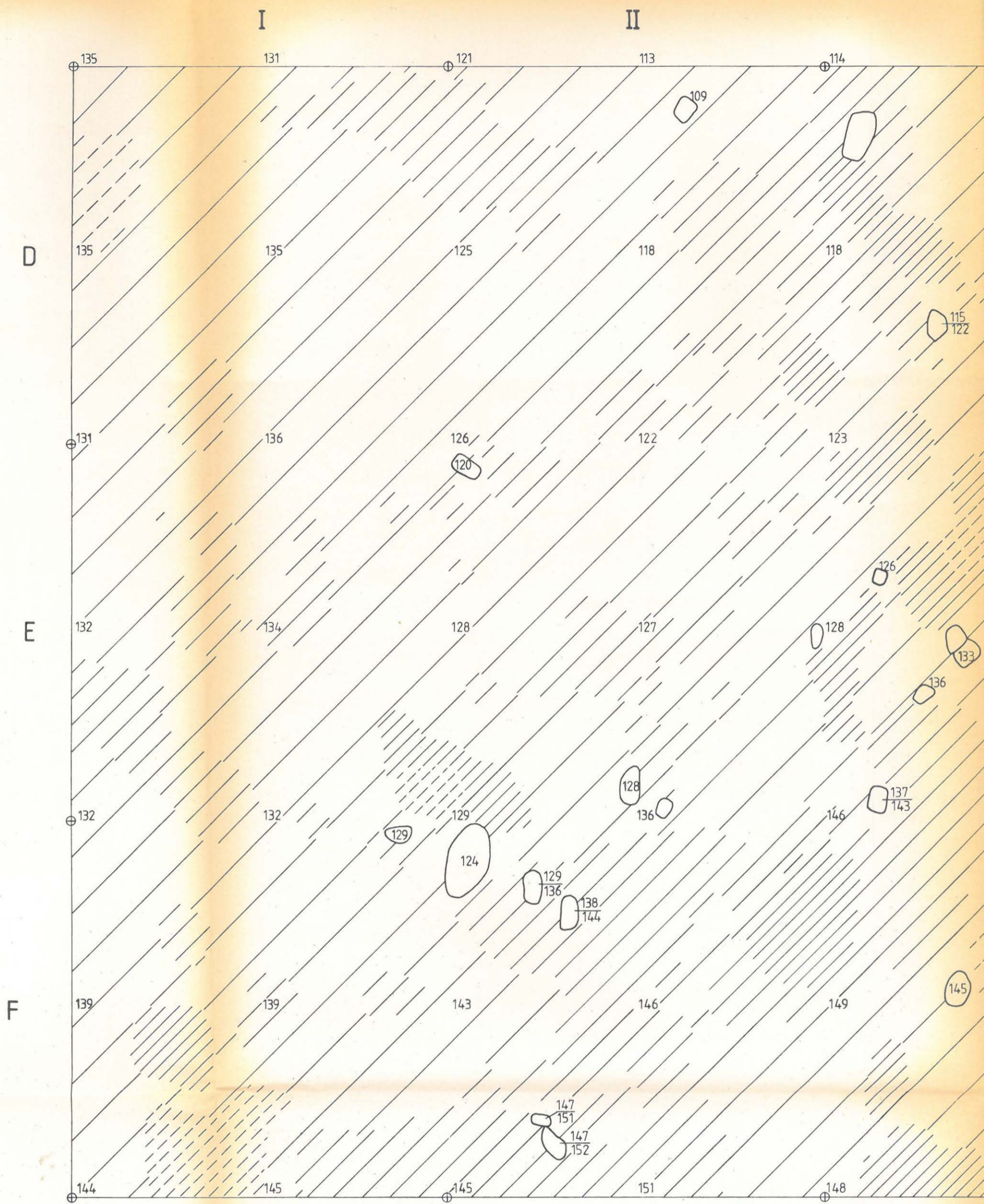

TURKU (MAARIA)
 JÄKÄRLÄ 1982

taso 2
 vl 275
 kp 37,33

- 121 tason 2 vaaitusluku
- kulttuurimaa
- likamaa/nokimaa
- kivi

MK 1:20 0 1m

TURKU (MAARIA)

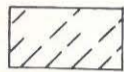
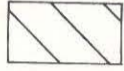

JÄKÄRLÄ 1982

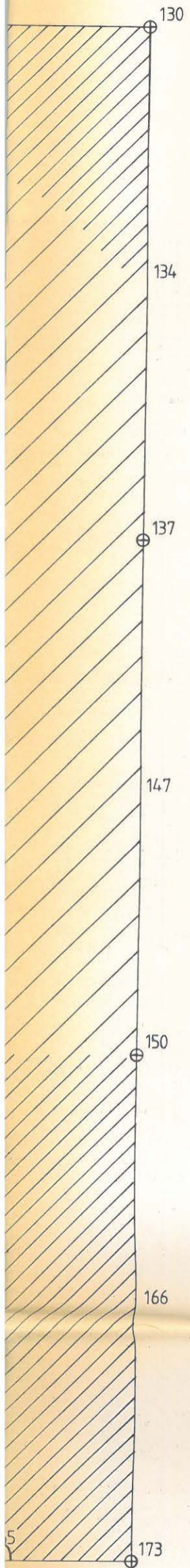
taso 3

vl 275

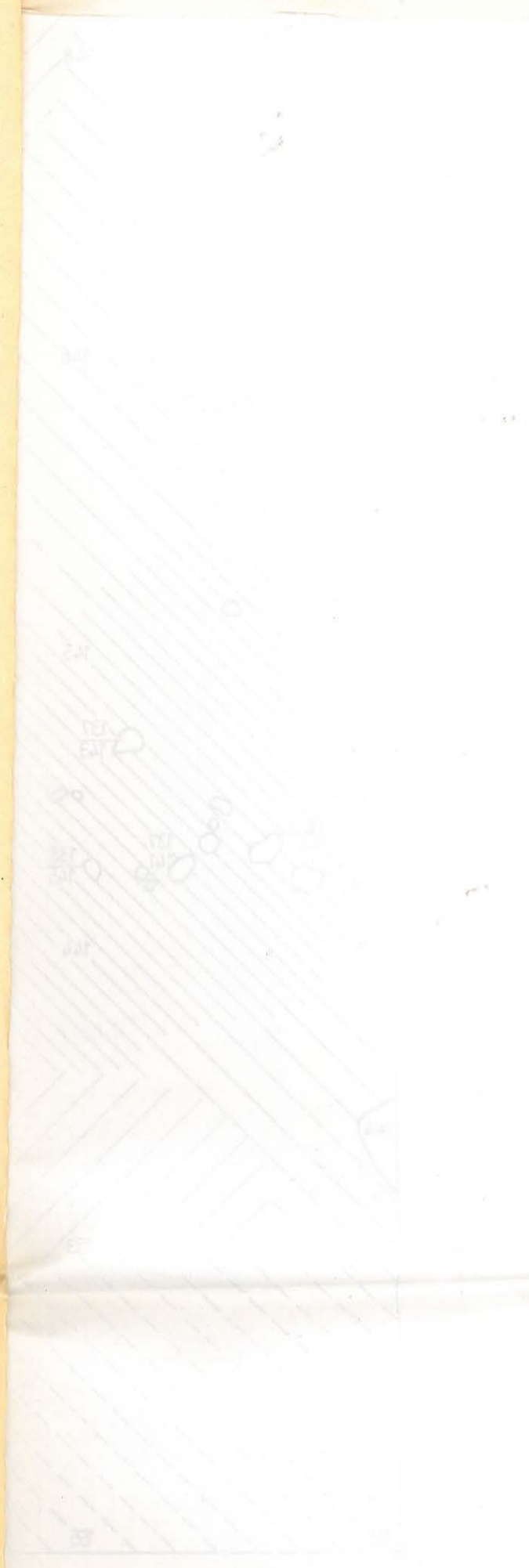
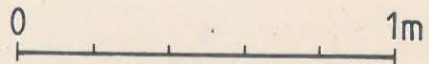
kp 37,33

137 tason 3 vaaitusluku

- kulttuurimaa
- likamaa/nokimaa
- puhdas hiekka
- kivi

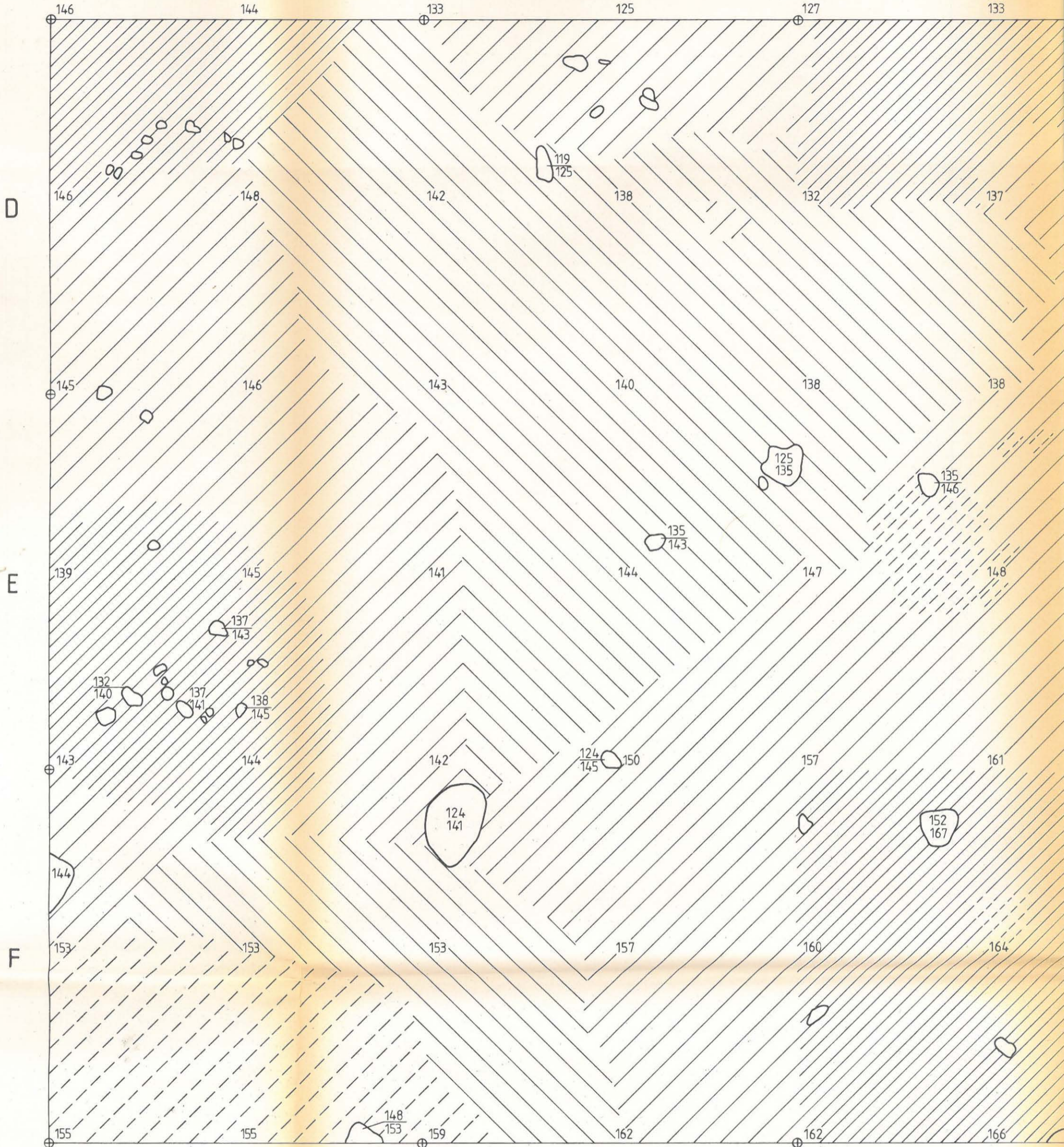
MK 1:20

I

II

III

III

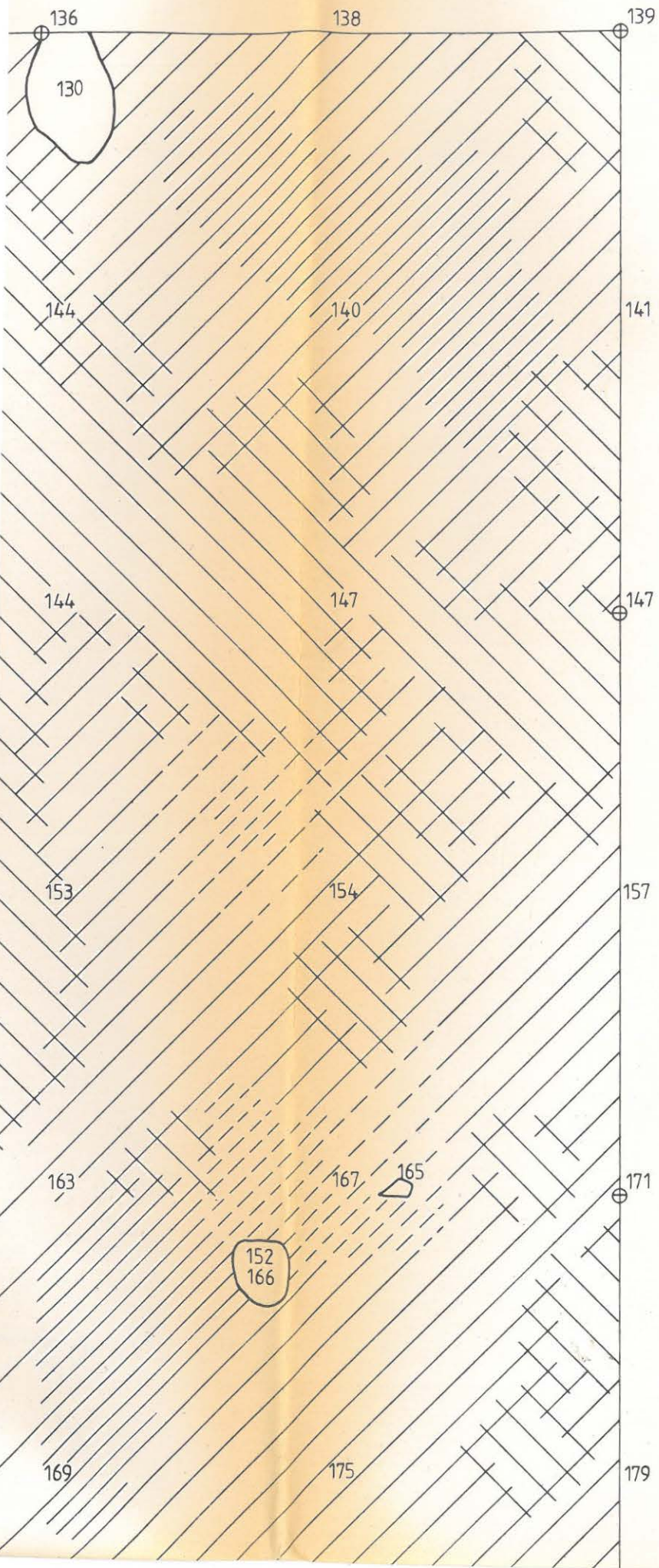
TURKU (MAARIA)

JÄKÄRLÄ 1982

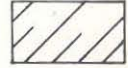
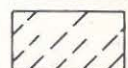
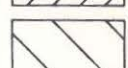

taso 4

vl 275

kp 37,33

140 tason 4 vaaituslu

- kulttuurimaa
- likamaa/nokimaa
- puhdas hiekka
- kivi
- savi

I

II

III

TURKU (MAARIA)

JÄKÄRLÄ 1982

taso 4

vl 275

kp 37,33

140 tason 4 vaaituslu

 kulttuurimaa

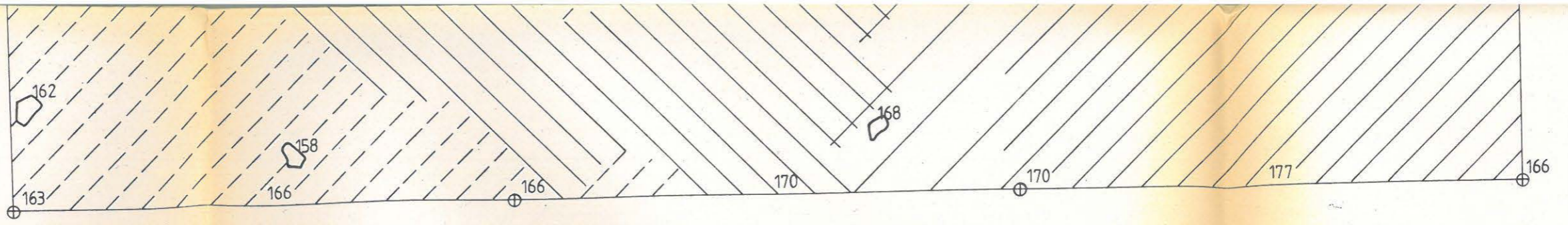
 likamaa/nokimaa

 puhdas hiekka

 kivi

 savi

I

II

III

157

153

151

153

148

146

130
145

TURKU (MAARIA)

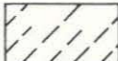
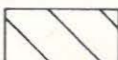
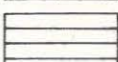

JÄKÄRLÄ 1982

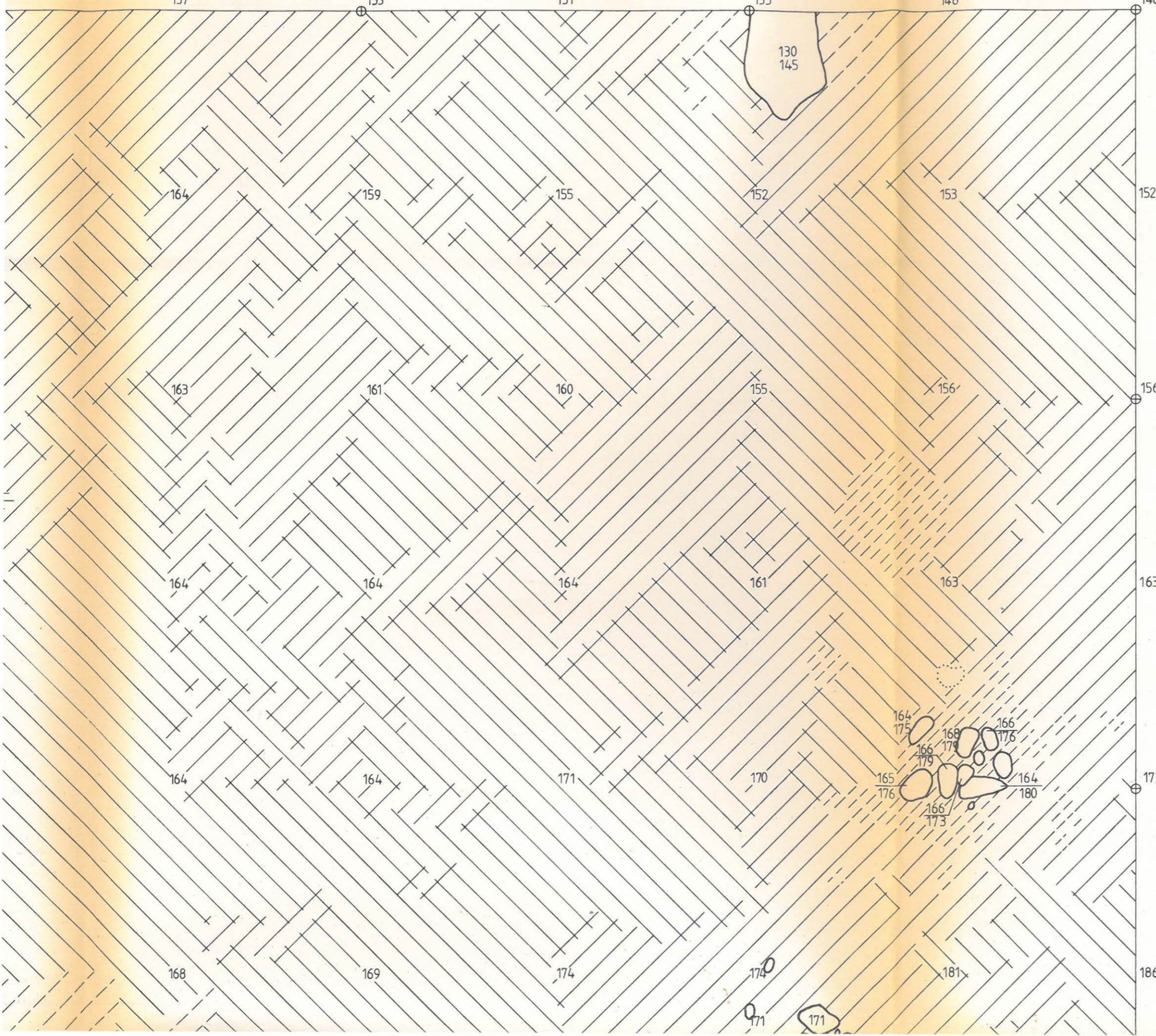
taso 5

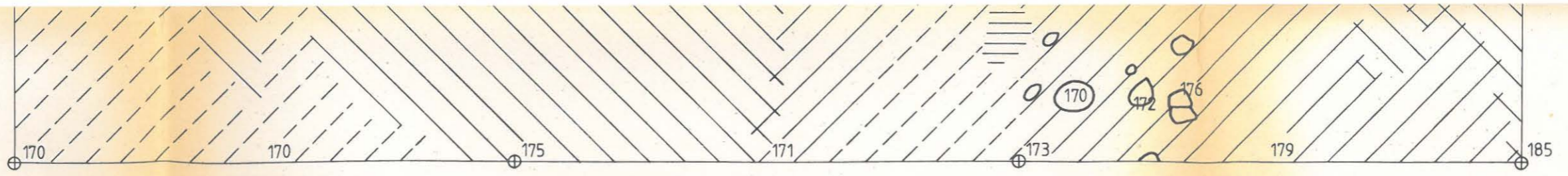
vl 275

kp 37,33

156 tason 5 vaaitusluku

- kulttuurimaa
- likamaa/nokimaa
- puhdas hiekka
- punamulta
- kivi
- savi

I

II

III

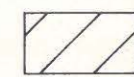
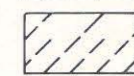
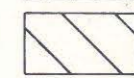
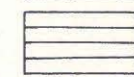

TURKU (MAARIA)
JÄKÄRLÄ 1982

taso 6

vl 275

kp 37,33

165 tason 6 vaaitusluku

- kulttuurimaa
- likamaa/nokimaa
- puhdas hiekka
- punamulta
- savi

